

Horizon 2020 Uygulamalı Proje Hazırlama Eğitimi

Şehriban Tunçbilek

8-9 Aralık 2020

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Eğitim İçeriği

1. Gün (10.00- 16.00)

- Ar-Ge faaliyetlerine sağlanan fonlar ve genel kavramlar
- H2020 Programı: Genel çerçeve ve temel kurallar
- Technology Readiness Level Teknoloji Olgunluk Seviyesi- TRL Seviyeleri
- European Research Council- ERC
- Marie Skłodowska Curie Araştırma Programları - MSCA
- Yeni ve Gelişen Teknolojiler/Future and Emerging Technologies FET
- Programda Yer Alan Proje Türleri (RIA, IA, FTI, SCA, Co-fund, vb.)

Eğitim İçeriği

2. Gün (10.00- 16.00)

- Profil oluşturma (CORDIS)
- H2020 kapsamında çağrı takibi ve proje fikrinin oluşturulması
- Uygulama çalışması: çağrı dokümanlarının incelenmesi ve ilgili çağrı başlığının seçilmesi
- Konsorsiyumun oluşturulması; örnek projelerin incelenmesi
- Uygulama çalışması: proje ön planı oluşturma; ortak arama – bulma
- Proje başvuru dokümanının incelenmesi ve başvuru süreci ile ilgili önemli noktalar
- Müzakere süreci ve projenin başlaması

Ar-Ge faaliyetlerine sağlanan fonlar ve genel kavramlar

- **Ar-Ge nedir?**

Tanımlar: 5746 sayılı kanun, Frascati kılavuzu, OECD vb.

Ortak unsurlar:

- Bilimsel ve teknolojik gelişmeye katkı
- Deneysel/bilimsel/teknik faaliyetler
- Sistematik
- Yaratıcı, yenilikçi, özgün
- Ürün, yazılım, hizmet veya süreç

Projeniz için mali destek alma zamanı

- İyi bir fikir
 - Plan
- Güçlü ve istekli insan kaynağı
 - Zaman (Sabır)

Ulusal ve Uluslararası Fonlar

Proje hazırlarken nelere dikkat etmeliyiz

- Fikrinizle alakalı daha önce uygulanmış olan bütün projeleri araştırın
- Ortaklarınızla fikrinizi paylaşmadan evvel mutlaka Fikri Mülkiyet Haklarınızı koruma altına alacak dokümanları hazırlayın.
- İdeal Proje hazırlama süreci **ortalama 3-6 ay** olmalıdır.
- Proje metninin hazırlanması ve nihai hale getirilmesi için yaklaşık **6 haftalık bir süreye** ihtiyaç vardır.
- Projenin yazımı başvurudan mümkünse **en az 1 ay önce bitirilmeli**, proje ekibi ve varsa aynı konuda çalışan ekipler proje önerisini başvuru öncesi birkaç defa okumalıdır.

Proje Nedir?

Belirli bir amaca ulaşmak için dikkatlice planlanan ve tasarlanan, bireysel veya toplu girişim

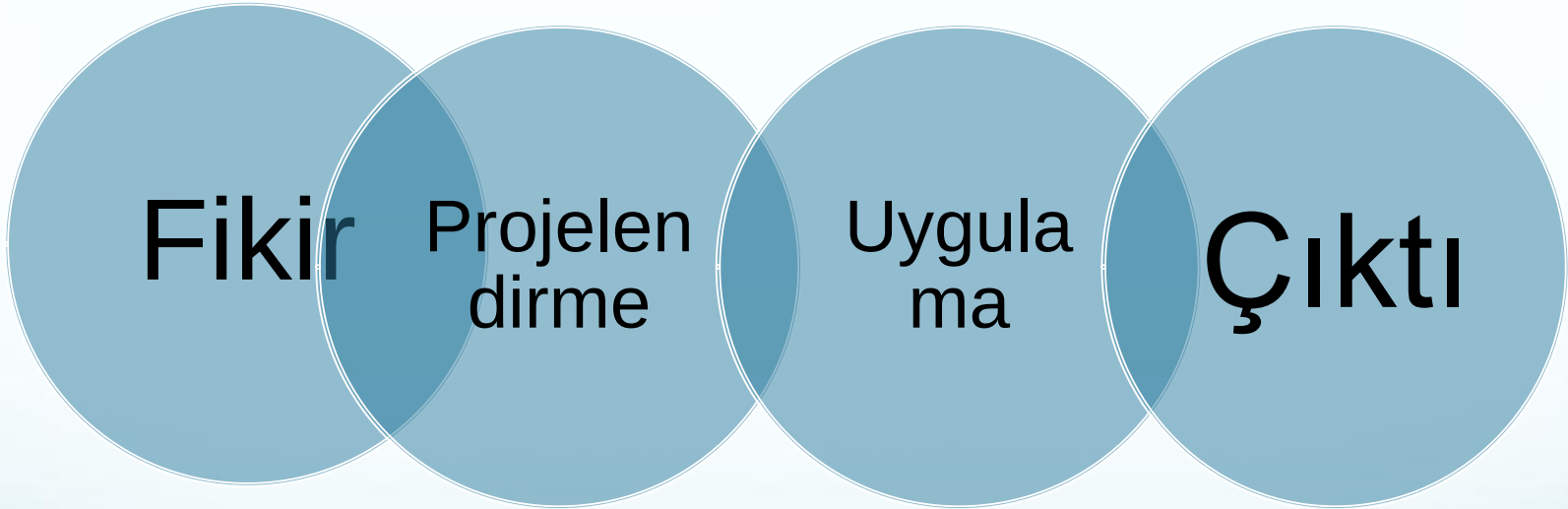
belirli bir yerde

belirli bir süre içerisinde

belirli bir bütçe ile

net olarak tanımlanan amaçların gerçekleştirilmesine yönelik planlanan faaliyetler bütünü.

FİKİRDEN GERÇEK UYGULAMAYA GEÇİŞ YÖNTEMİDİR...

Süreç içerisinde çeşitli aşamaları yapılandırarak düşünceden eyleme geçilmesini sağlayan bir yöntemdir.

Neden Proje Yaparız?

- Bir probleme çözüm bulmak
- Mevcut sistemde değişiklik yaratmak!
- Sistem

İyi bir proje planlaması,

Mevcut sistemin iyi analizini gerektirir.

5N 1K

Kapsam

Amaç

Zaman

Ekip

Ne?

Neden?

Nerede?

Ne zaman?

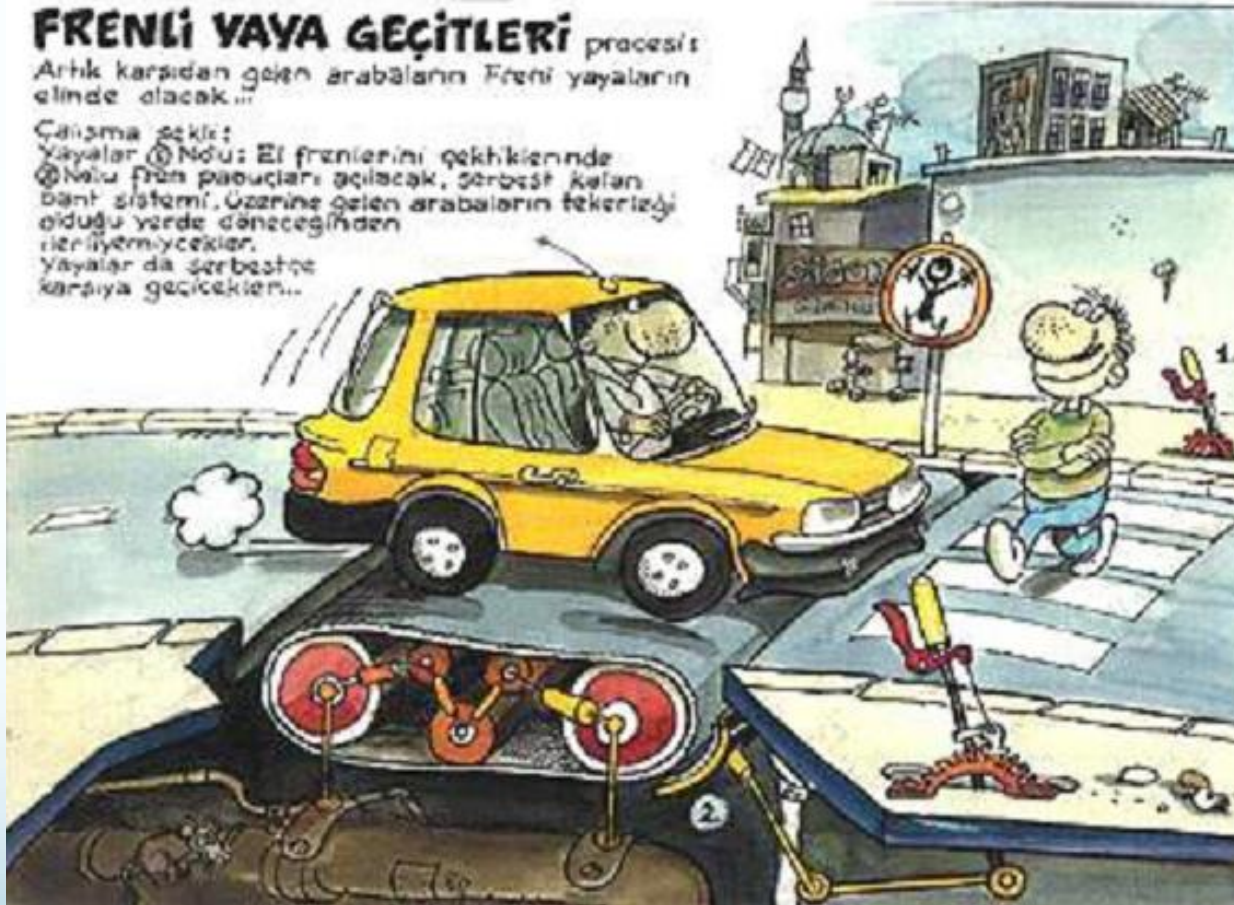
Nasıl?

Kim?
(Kimin için? Kiminle birlikte?)

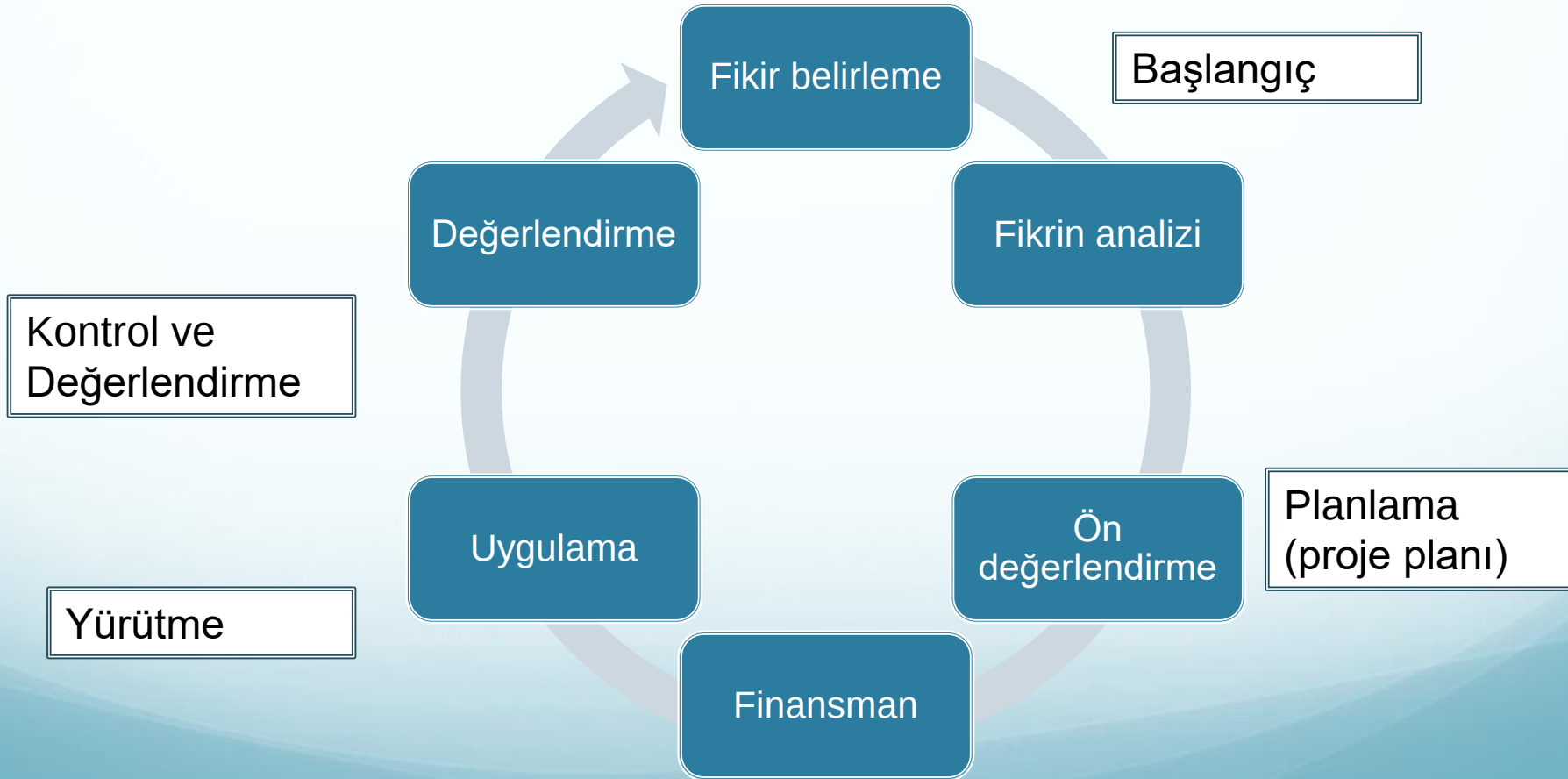
FRENLİ YAYA GEÇİTLERİ projesi

Artık karşıdan gelen arabaların Freni yayaların elinde olacak...

Çalışma şekli:
Yayalar ① Nolu El frenlerini çektiklerinde
② Nolu fren pabuçları açılacak, serbest kalan
bant sistemi, Özmine gelen arabaların tekerleği
denetleyecekler,
Yayalar da serbestçe
karşıya geçicekler...

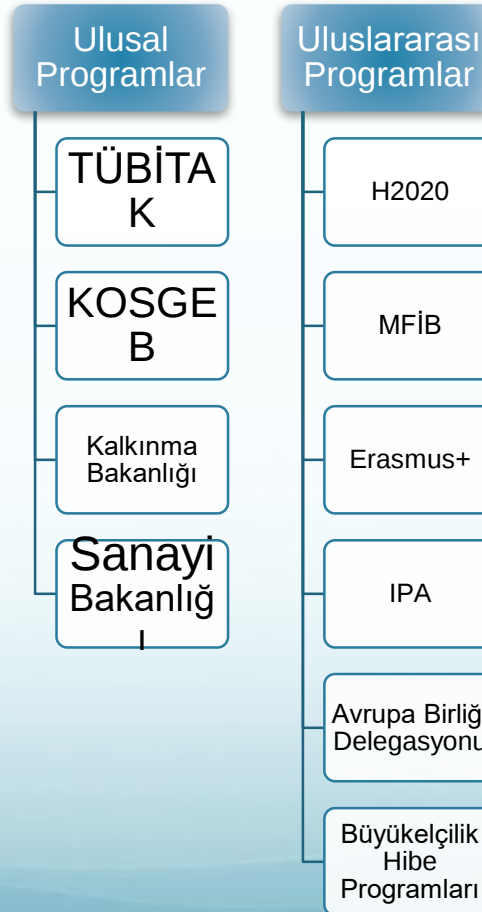
Mantıksal Çerçeve Yaklaşımı ve Proje Döngüsü

Proje ...

- Faaliyetleri belirli bir hedefe yönlendirir,
- Zaman ve kaynak planlamasına olanak sağlar,
- İzleme ve değerlendirmeye olanak sağlar,
- Hedeflere ulaşılmasının önündeki risklere ve engellere ilişkin bilgi
- Fikrin anlatımını ve faaliyetlere katılımı kolaylaştırır,
- Sonuçların sürdürülebilirliğini artırır,
- Kaynak bulunmasına yardımcı olur,

Projeme nereden kaynak yaratabilirim

- Erasmus Çağrıları

<https://www.ua.gov.tr/anasayfa/icerikler/teklif-cagrilari/>

https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects_en#search/project/keyword=&matchAllCountries=false

- MFİB- Merkezi Finans ve İhale Birimi

<https://www.cfcu.gov.tr/tr>

- Büyükelçilik Hibe Programları

The Canada Fund for Local Initiatives

<https://www.international.gc.ca/world-monde/funding-financement/cfli-fcil/2020/turkey-turquie.aspx?lang=eng>
(<https://www.stgm.org.tr/kanada-yerel-girisimler-fonu-2020-yili-teklif-cagrisi>)

The U.S. Embassy Grants Program

https://tr.usembassy.gov/education-culture/grant-opportunities/grants_program_november2020/

- MATRA (Sosyal Dönüşüm) VE İNSAN HAKLARI (HR) PROGRAMLARI İÇİN 2021 YILI PROJE ÇAĞRISI

<https://www.hollandavesen.nl/en-son-haberler/haberler/2020/01/16/matra-ve-insan-haklar%C4%B1-programlar%C4%B1-2020-cercevesinde-proje-ba%C5%9Fvurular%C4%B1-icin-ac%C4%B1k-ca%C4%9Fr%C4%B1>

- British Council

<https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/education/newton-katip-celebi-fund>

- Japonya Yerel Projelere Hibe Programı

https://www.tr.emb-japan.go.jp/itpr_ja/hibeyardimi.html

H2020

- 2014-2020 Ar-Ge destek programı
- ~84 milyar €
- Mali yardım değil
- Projeler
- Bütün kurallar önceden belirli
- Ortak havuz
- Belirli oranda geri ödemesiz destek

<https://www.youtube.com/watch?v=CimJI88c4fE>

Programların Ortak Amacı

- Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerine yönelik yatırımların artması
- Ticarileşebilir teknolojik bilgi üretilmesi
- İşbirliklerinin geliştirilmesi
- Nitelikli işgücünün artırılması
- Uluslararası rekabet-edebilirlik!!

Avrupa Birliği Araştırma ve Geliştirme Programları

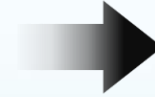
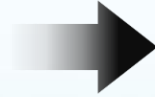
- ✓ Ortak ve güçlü kaynaklar
- ✓ Gelişmiş insan kaynağı
- ✓ Bilim ve teknolojide mükemmeliyet
- ✓ Uyumlaştırılmış Ar-Ge faaliyetleri

AB Çerçeve Programlarının Temel Özellikleri

Avrupa Birliği Çerçeve Programları

H2020 Programı AB'nin yeni Araştırma ve Yenilik Çerçeve Programıdır.

6. ÇP

2002-2006
(5 yıl)

17,5 Milyar Euro

7. ÇP

2007-2013
(7 yıl)

53,2 Milyar Euro

H2020

2014-2020
(7 yıl)

71 Milyar Euro

**Horizon 2020:
2014-2020**

H2020 Programı

**Toplam Bütçe:
81 Milyar €**

Bilimsel Mükemmeliyet

- Dünya standartlarında bilim
- İleri düzey araştırma yeteneği geliştirmesi
- Araştırmacıların en iyi altyapılara erişimi..

Endüstriyel Liderlik

- Yeni iş sahaları yaratarak istihdamı artırmak
- Yenilikçi KOBİ'ler
- Anahtar teknolojilere stratejik yatırımlar
- Ar-Ge için daha fazla özel sektör yatırımı

Toplumsal Sorunlara Çözümler

- Toplumsal sorunlara çok disiplinli ve çok ortaklı araştırmalar yolu ile etkili çözüm önerileri

✓Toplum için ve Toplum ile Bilim

✓Katılımın Artırılması

✓Avrupa Yenilik ve Teknoloji Enstitüsü

✓Avrupa Ortak Araştırma Merkezi (nükleer olmayan)

7.ÇP Asosiye Ülkeler

Türkiye, Makedonya,
İsrail, İsviçre, İzlanda,
Lihtenştayn, Norveç,
Sırbistan, Arnavutluk,
Karadağ, Bosna-
Hersek, Faroe Adaları,
Moldova

Uluslararası İşbirliği Hedef Ülkeleri (ICPC)

Afrika, Karayipler, Asya,
Pasifik, Doğu Avrupa ve
Orta Asya, Latin
Amerika, Akdeniz
Ortaklık Ülkeleri

Bilimsel Mükemmeliyet

Bireysel Araştırmacılar
Üniversiteler
Araştırma Merkezleri
Sanayi -KOBİ

Endüstriyel Liderlik

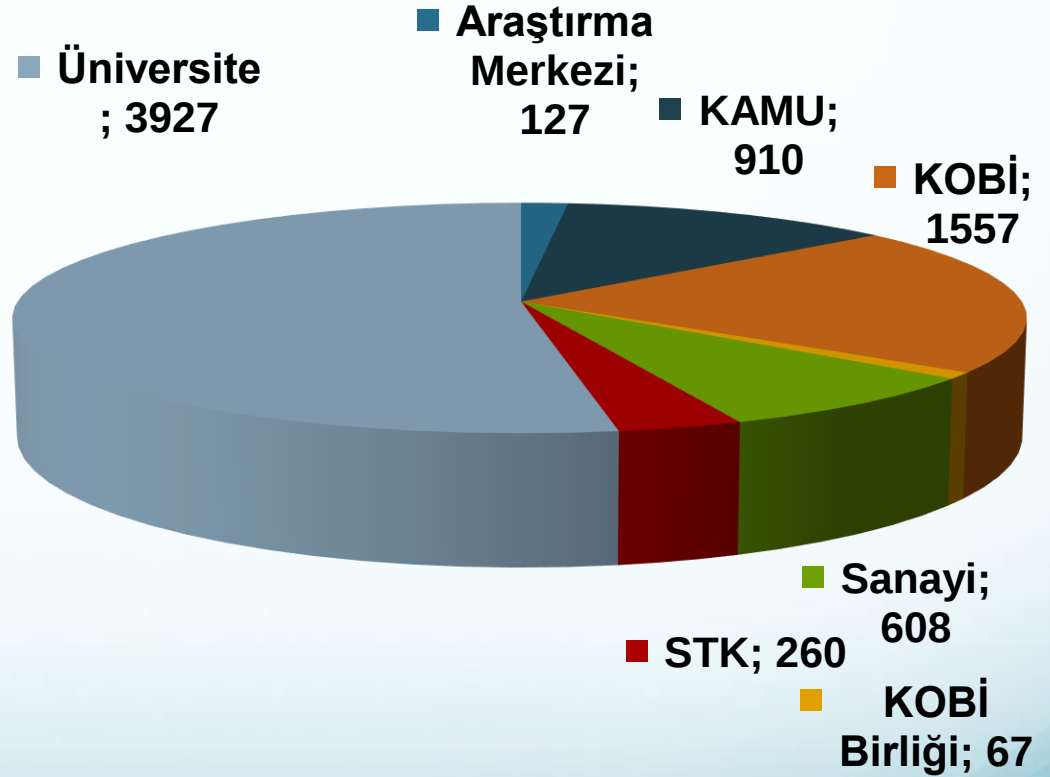
Sanayi-KOBİ
Üniversiteler
Araştırma Merkezleri
Kamu Kurumları

Toplumsal Sorunlara Çözümler

Üniversiteler
Sanayi-KOBİ
Araştırma Merkezleri
Kamu Kurumları
STK'lar

7. ÇP'ye Türkiye'den Başvuran Kurumların Dağılımı

H2020 Performans Verileri

- Başvuru sayıları ile ilgili panel

<https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/sense/app/e02e4fad-3333-421f-a12a-874ac2d9f0db>

- Kabullerle ilgili panel

<https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/sense/app/e8a41234-20b4-4e7e-80ef-335dd9e6ae36>

H2020- Arka Plan

“EU 2020” Stratejisi

- Avrupa Birliği’ni dinamikleştirmeye ve rekabet edebilirliğini artırmaya yönelik 10 yıllık strateji
- Üç kilit özellik: Akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme
- AB’nin GSYİH’sının %3’ünün Ar-Ge yatırımları için harcanması

•Yedi Öncül Girişim:

- Yenilik Birliği (Innovation Union)
- Gençlik harekette (Youth on the move)
- Avrupa için dijital gündem (A digital agenda for Europe)
- Kaynak verimli Avrupa (Resource efficient Europe)
- Küreselleşmeye yönelik sanayi politikası (An industrial policy for the globalisation era)
- Yeni yetenek ve iş alanları için gündem (An agenda for new skills and jobs)
- Yoksullukla mücadelede Avrupa platformu (European platform against poverty)

Europe
2020
Exiting
the crisis

H2020 Programı'ndaki Yenilikler

- Üç farklı program/girişimin tek programda birleştirilmesi
 - Çerçeve Program (ÇP)
 - Rekabet Edebilirlik ve Yenilik Programı (Competitiveness and Innovation Programme (CIP))
 - Avrupa Yenilik ve Teknoloji Enstitüsü (European Institute of Innovation and Technology (EIT))
- Araştırmanın yenilik ile eşleştirilmesi– araştırmadan ticarileştirmeye
- AB'nin toplumsal sorunlarına yoğunlaşılması
e.g., sağlık, temiz enerji ve ulaştırma
- Basitleştirilmiş katılım kuralları

1. Bileşen «Bilimsel Mükemmeliyet»

Programın Toplam Bütçesi (milyar €)	22,53
Avrupa Araştırma Konseyi (ERC): ‘En iyi Bireysel takımlar tarafından yürütülen öncül araştırma’	12,07
Yeni ve Gelişen Teknolojiler: ‘Farklı yenilik alanları oluşturmak için araştırmada işbirliği’	2,49
Marie Curie Faaliyetleri: ‘Eğitim ve kariyer geliştirme fırsatları’	5,68
Araştırma Altyapıları (e-altyapılar dahil): ‘Birinci kalite imkanlara erişim’	2,29

2. Bileşen: Endüstriyel Liderlik ve Rekabetçilik

Programın Toplam Bütçesi (milyar €)	15,68
Kolaylaştırıcı ve Endüstriyel Teknolojiler (KET) (Bilgi ve iletişim teknolojileri, nanoteknoloji, biyoteknoloji, malzeme, imalat teknolojileri, uzay)	12,49
Risk Sermayesine Erişim (Araştırma ve yenilik için risk sermayesi ve özel finans desteği)	2,62
KOBİ'lerde Yenilikçilik Programı (Her tip KOBİ için her türlü yenilik formunun teşvik edilmesi)	0,57 + KET ve TSÇ'nin %20'si

3. Bileşen: Toplumsal Sorunlara Çözüm...

Programın Toplam Bütçesi (milyar €)	27,36
Sağlık, demografik değişim ve refah	6,89
Gıda Güvenliği, sürdürülebilir tarım, deniz ve denizcilik araştırmaları ve biyo-ekonomi	3,55
Güvenli, temiz ve verimli enerji	5,47
Akıllı, yeşil ve entegre ulaştırma	5,84
İklim değişikliği, çevre, kaynak verimliliği ve ham maddeler	2,84
Değişen Dünya'da Avrupa - Kapsayıcı, yenilikçi ve yansıtıcı toplumlar	1,21
Güvenli Toplumlar - Avrupa ve Vatandaşlarının Güvenliğinin ve Bağımsızlığının Korunması	1,56

DİKKAT!

Horizon 2020 Programında teşvik edilen hususlar;

- **Uluslararası İşbirliği** faaliyetlerinin planlanması
- **Projelerin kalıcı etkisinin vurgulanması**
- **Sürdürülebilir kalkınmaya etkisi**
- Farklı tematik alanlarda projelerin sosyo ekonomik boyutuna yer verilmesi
- Fikirlerin ticarileşmesi, geniş yenilik algısı, sektörler arası yenilik
- Yeni aktörlerin projelere dahil edilmesinin önemsenmesi
- **Cinsiyet, etik konular** ve proje sonuçlarına **açık erişim** konularına vurgu
- **KOBİ**'lerin katılımının desteklenmesi

Horizon 2020 Alt Programları

Bilimsel Mükemmeliyet

Bilimsel Mükemmeliyet
Endüstriyel Liderlik ve Rekabetçilik
Toplumsal Sorunlara zmler

Avrupa Araştırma Konseyi - ERC

European Research Council
Established by
the European Commission

- Öncül araştırma (frontier research)
- Desteklenecek projeler:
 - mükemmeliyet odaklı
 - konu bağımsız (sosyal bilimler dahil)
 - bireyler veya bireysel takımlar tarafından yönetilen
 - çığır acıcı nitelikte, **yüksek riskli yüksek kazançlı** bilimsel projeler
- Avrupa'ya gelecek araştırmacılar için 1 milyon €'ya kadar ek fon imkanı
- Altyapı kurma imkanı

Yeni ve Gelişen Teknolojiler (FET)

- Avrupa'nın teknoloji geleceğine yön bulma
- Yeni araştırma ve inovasyon eko-sistemleri oluşturma
- Büyük ölçekli inisiyatifleri destekleme
- Uzun vadeli, yüksek riskli araştırma projeleri
- Birden çok akademik disiplini bir araya getiren yeni araştırma alanlarını ortaya çıkarmak

Yeni ve Sarsıcı Fikirler (FET OPEN)

- Çığır Açıcı Araştırma Projeleri
- Konu kısıtı yok
- Sürekli açık çağrı
- 2014 Bütçesi: 80 M Avro

Kuluçka Dönemi (FET PROACTIVE)

- Açık araştırma kümeleri
- Konu odaklı
- Knowing, doing and being; cognition beyond problem solving- 35 M avro
- Global Systems Science (GSS)-20 M Avro
- Çağrı açılış ve kapanış tarihleri henüz belirli değil

Büyük Ölçekli İnisiyatifler (FET FLAGSHIPS)

- Ortak Araştırma Ajandaları
- Grafene Projesi
- Human Brain Projesi

Marie Skłodowska Curie Arařtırma Programları ve Bursları

- Nitelik ve nicelik olarak araştırma ve teknoloji alanındaki insan potansiyelini güçlendirmek
- Araştırmacıların kariyer gelişimini ve sürekliliğini sağlamak
- Avrupa'yı (Türkiye'yi) tüm dünyadaki araştırmacılar için bir cazibe merkezi haline getirmek
- Sektörler ve ölkeler arasında bilgi transferi gerçekleřtirmek

Individual Fellowships (IF)

- Uluslararası dolaşım hedefler
- Deneyim şartı var, yaş sınırı yok
- Her alana açık çağrı

Innovative Training Networks (ITN)

- Araştırma eğitim ağı kurarak başlangıç seviyesindeki araştırmacıları eğitmeyi hedefler

Research and Innovation Staff Exchange (RISE)

- Personel değişimi: Akademi-sanayi arasında -Avrupa içi Akademi-akademi arasında -Avrupa dışı

COFUND

- Mevcut ya da yeni açılacak burs programlarına %40 oranında ek destek
 - Post-doc burs programları
 - PhD burs programları

Avrupa Araştırma Altyapıları

Ana Aksiyon

- 2020 ve sonrası için Avrupa Araştırma Altyapılarını geliştirmek
- Küresel Altyapılar geliştirmek
- Ulusal altyapıların Avrupa çapında entegrasyonu ve kullanıma açılması
- Bilişim odaklı e-altyapıların geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve işletilmesi

Özel Aksiyon

- Araştırma Altyapılarının yenilik potansiyelini ve bu konuda yetişmiş insan kaynağını arttırmak

Politika Aksiyonu

- Avrupa Araştırma Altyapısı Politikasını ve uluslararası işbirliğini güçlendirmek

Endüstriyel Liderlik ve Rekabetçilik

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (İCİ)

2018 yılında çağrıya açılan konular

- Yeni Nesil Bileşenler ve Sistemler
- İleri Hesaplama
- Geleceğin İnterneti
- İçerik Teknolojileri ve Bilgi Yönetimi
- Robot Bilim
- Mikro ve Nano Elektronik Teknolojileri ve Fotonik
- İmalat Teknolojileri, Geleceğin Fabrikaları
- Yatay aksiyonlar :Açık Yenilik, Nesnelerin İnterneti, Siber Güvenli
- Bilgi Güvenliği, İnsan Odaklı Dijital Çağ, Uluslararası İşbirliği

Nanoteknoloji, İleri Malzemeler ve İleri İmarat ve İşleme Teknolojileri (NMP)

Alanın amacı

- Kolaylaştırıcı anahtar teknolojilerde endüstriyel istihdamı artırmak
- Avrupa'nın endüstriyel kapasitesini güçlendirmek
- Avrupa'nın küçük ve orta ölçekli endüstrilerini (SME) içeren iş perspektifini geliştirmek

2018 yılında çağrıya açılan konular

- Nanokompozitler ve Nanoprinting
- Endüstriyel Nanoteknoloji
- Geleceğin Fabrikaları (PPP)
- Enerji Verimli Binalar (PPP)
- Nanotıp ve Biomalzemeler
- Sürdürülebilir İşlem Endüstrileri ve Kaynak Etkinliği (PPP)
- Enerji uygulamaları için Nanomalzemeler
- Sürdürülebilir Nanomalzemeler
- Nanogüvenlik

Biyoteknoloji

Alanın amacı

- AB'nin yaşam bilimlerinde gelişmesini sağlayacak yenilikçi, rekabetçi ve sürdürülebilir ürünler ve süreçler geliştirmek
- Tarım, gıda, sağlık ve kimya sektörlerine yenilikçilik etmeni olarak katkı sağlamak

2018 yılında çağrıya açılan konular

- Gelecek için en uç biyoteknolojik uygulamalar (Sentetik biyoloji, biyoenformatik)
- Biyoteknolojiye dayalı endüstriyel işlemler ve süreçler (Enzimatik biyotransformasyon, mikrobiyal platformlar)
- Yenilikçi ve rekabetçi platform teknolojiler (-Omik teknolojiler)

Uzay Alanı

Alanın amacı

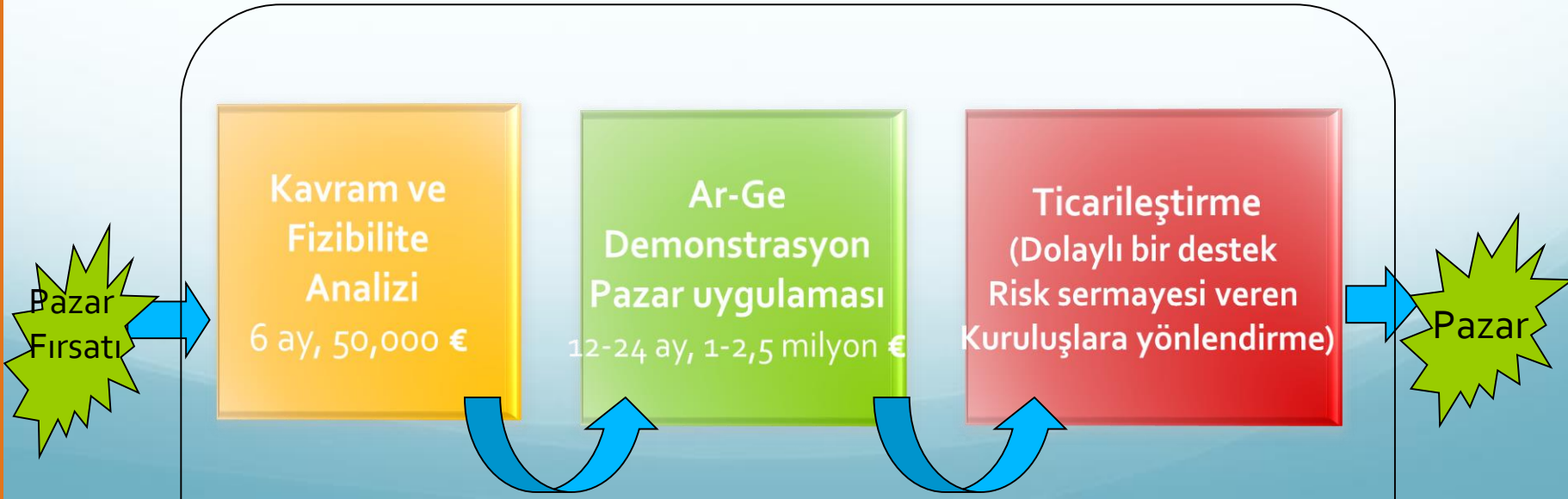
Avrupa Uzay Politikası'nı GMES (Çevre ve Güvenlik için Küresel İzleme) benzeri uygulamalara odaklanarak; karar vericilerin ve kamuoyunun hizmetinde bir Avrupa Uzay Politikası'nın oluşturulması, önemli aktörlerin ve Avrupa sanayiinin Uzay alanında rekabetini güçlendirmek

2018 yılında çağrıya açılan konular

- Uydudan yer/yön belirleme uygulamaları-Galileo Programı
- Yer gözlem çağrısı
- Uzay'da Avrupa varlıklarının korunması çağrısı
- Avrupa Uzay Sektörü'nde rekabetçilik çağrısı
- KOBİ aracı

Yeni KOBİ Programı

- Sadece KOBİ'lerin katılımına açık olacaktır.
- Sektörel fark gözetmemektedir, bütün yenilikçi KOBİ'ler başvuru yapabilirler.
- Tek başına bir KOBİ'nin başvuru yapması da mümkün olacaktır.
- Toplumsal Sorunlara Çözümler ve Endüstriyel Liderlik ve Rekabetçilik Programlarını adreslediği müddetçe konu bağımsızdır.

Toplumsal Sorunlara Çözümler

Sağlık, demografik değişim ve refah

Alanın amacı

- Hastalıkların tedavi edilmesinden ziyade önlenmesi
- Avrupa vatandaşlarının refahının korunması
- Gittikçe değişen demografik dengeye uygun sağlık sistemlerinin oluşturulması yönünde çalışmaların desteklenmesi

2018 yılında çağrıya açılan konular

7.ÇP Sağlık alanı, ICT alanındaki e-Health başlıkları ile ilgili konu başlıkları H2020'de tek bir alan altında birleştirilmiştir !

- Sağlık ve hastalıkların anlaşılması
- Sağlığın geliştirilmesi, hastalıkların önlenmesi, hazırlık ve tarama
- Teşhisin iyileştirilmesi
- Yenilikçi tedavi yöntemleri ve teknolojileri
- Aktif ve sağlıklı yaşlanma
- Entegre sağlık hizmeti sunumu
- Sağlık verilerinin yayılımı, iyileştirilmesi

Gıda Güvenliği, Sürdürülebilir Tarım, Deni Araştırmaları ve Biyoekonomi

Alanın amacı

- Biyolojik kaynakların en iyi şekilde ve sürdürülebilir kullanılması
- Güvenli ve kaliteli gıdanın yeterli miktarda tedarik edilebilmesi
- Sürdürülebilir ve kaynak verimli birincil üretim sistemlerinin geliştirilmesidir.

2018 yılında çağrıya açılan konular

- Sürdürülebilir gıda üretim sistemleri
- Güvenli gıda ve sağlıklı beslenme
- Sucul canlıların potansiyelinin ortaya çıkarılması
- Sürdürülebilir tarım ve ormancılık faaliyetleri
- Rekabetçi gıda-tarım sektörüne destek
- Biyo-tabanlı sanayinin geliştirilmesi

Güvenilir, Temiz ve Verimli Enerji

Alanın amacı

- Güvenilir, düşük maliyetli, kamuoyu tarafından kabul görmüş, sürdürülebilir ve rekabetçi enerji sistemlerine geçiş yapmak
- Fosil yakıtlara olan bağımlılığın azaltılması ile sınırlı kaynaklara erişim, artan enerji ihtiyacı ve iklim değişikliği gibi sorunlarla mücadele etmek

2018 yılında çağrıya açılan konular

- Enerji Verimliliği
- Rekabetçi Düşük-Karbonlu Enerji
- Akıllı Şehirler

Akıllı, Temiz ve Entegre Ulaşım

- Büyümeye yönelik ulaşım

1.havacılık

2.demiryolu

3.karayolu

4.denizyolu

MODLAR

1.sosyo-ekonomik ulaşım

2.yenilikçilik

3.teşvik ödülü

**KESİŞEN
KONULAR**

1.şehiriçi ulaşım

2.lojistik

3.akıllı ulaşım sistemleri

4.altyapı

**ENTEGRE
ULAŞIM**

- Çevre dostu araçlar

- Mavi büyüme:okyanusların potansiyelinin ortaya çıkarılması

- Akıllı şehirler ve toplumlar

İklim Değişikliği, Çevre, Kaynak Verimliliği ve Ham Maddeler

Alanın amacı

- Kaynak verimli ve iklim değişikliğine uyumlu/dayanıklı bir ekonomi sağlamak

2018 yılında çağrıya çıkacak konular

- İklim Değişikliği ile mücadele ve uyum
- Çevrenin korunması, doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi, su, biyoçeşitlilik ve ekosistemler
- Enerji ve tarım dışı hammaddelerin sürdürülebilir temininin sağlanması
- Eko-inovasyon ile yeşil ekonomiye geçişin sağlanması
- Sürdürülebilir ve kapsamlı küresel çevre gözlem ve bilgi sistemlerinin geliştirilmesi

Kapsayıcı, Yenilikçi ve Yansıtıcı Toplamlar

Alanın amacı

- Avrupa'nın daha iyi kavranması yolu ile kapsayıcı, yenilikçi ve yansıtıcı toplum anlayışını desteklemek ve küresel değişimlere ayak uydurabilmek

2018 yılında çağrıya çıkan konular

- Kriz ile Mücadele
- Yansıtıcı Toplamlar- Kültürel Miras, tarih
- Genç nesiller için kapsayıcı ve sürdürülebilir Avrupa
- Küresel aktör olarak Avrupa
- Yansıtıcı Toplamlar- Avrupalılık kimliği ve değerleri
- ERA-Chairs
- Araştırma merkezleri arasında eşleştirme ve işbirliği
- Yenilik Birliği ve Avrupa Araştırma Alanı'nın başarılması
- Yeniliğin yeni formları
- Vatandaşların dijital alanda güçlendirilmesi
- Üçüncü Ülkeler ile işbirliği (FP7 INCO alanı)
- Araştırma ve yenilik alanında toplumsal katılım

Güvenli Topluluklar: Avrupa ve Vatandaşlarının Güvenliğinin ve Bağımsızlığının Korunması Topluluklar

Alanın amacı

Temel hak ve özgürlükler ile kişisel gizliliğe bağlı olarak terörizm, doğal afetler ve suç gibi tehditlere karşı vatandaşların güvenliğinin temini için bilgi ve teknolojiler geliştirmek, mevcut teknolojilerin uyum içinde çalışmasını sağlamak ve sivil güvenlik odaklı çözümler üretmek

2018 yılında çağrıya çıkacak konular

- Terörizm ve organize suçlar ile mücadele
 - Adli Tıp vakaları
 - KBRN vakaları
- Krizler ve doğal afetlerle mücadele
 - Kriz öncesi, sonrası güvenliğinin tesisi
- Sınır güvenliği
- Siber güvenlik

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (ICT)

7. ÇP’de ICT alanında yer alan aşağıdaki başlıklar H2020’nin “Toplumsal Sorunlara Çözümler” bileşeni altındaki programlara yerleştirilmiştir.

- **Sağlık, demografik değişim ve refah**
 - e-sağlık, sağlığın öz yönetimi, geliştirilmiş teşhisler, geliştirilmiş kontrol, sağlık verileri toplama, aktif yaşlanma, teknoloji destekli yaşam;
- **Güvenli, temiz ve verimli enerji**
 - Akıllı şehirler; Enerji verimli binalar; akıllı elektrik şebekeleri; akıllı ölçüm sistemleri;
- **Akıllı, yeşil ve entegre ulaştırma**
 - Akıllı ulaşım araç-gereçleri; altyapılar ve servisler; yenilikçi ulaşım yönetim sistemleri; güvenlik;
- **İklim değişikliği ve kaynak verimliliği (ham maddeler dahil)**
 - Kaynak verimliliği için ICT; yeryüzü gözlemi
- **Kapsayıcı, yenilikçi ve yansıtıcı toplumlar**
 - Dijital kapsama; sosyal yenilik platformları; e-devlet servisleri; e-yetenekler ve e-öğrenme; e-kültür
- **Güvenli Topluluklar**
 - Siber güvenlik; kişisel bilgilerin güvenliğini sağlamak

H2020 Programı'nda Çağrı ve Proje Hazırlık Döngüsü

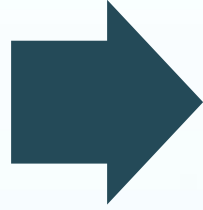
Çok Ortaklı Projeler
Bireysel Projeler

Çok Ortaklı Projelerde Çağrı ve Proje Hazırlık Döngüsü

Çağrı Nedir?

Çağrı Nedir?

AB Çerçeve Programları'nda desteklenecek proje konularını gösteren ihale süreci

Çağrı nasıl oluşur?

H2020 çağrılarında desteklenecek olan proje konuları, Avrupa Komisyonu, programa üye ülkeler ve AB bünyesinde faaliyet gösteren kuruluşların görüşleri doğrultusunda

Çağrı Süreci

H2020 çağrı süreciyle ilgili bütün idari, finansal ve hukuki işlemler Avrupa Komisyonu tarafından gerçekleştirilir.

Tüm proje başvuruları doğrudan elektronik ortamda Avrupa Komisyonu'na yapılır.

Çağrı Süreci

Çağrı Dokümanlarının yayınlanması

Çalışma Programı

Başvuru Kılavuzu

Finansal Konular Kılavuzu

Proje Yazma Süreci

Avrupa Komisyonu sistemine kayıt(PIC numarası alımı)
Kurumun GPF formlarını sistem üzerinde doldurması

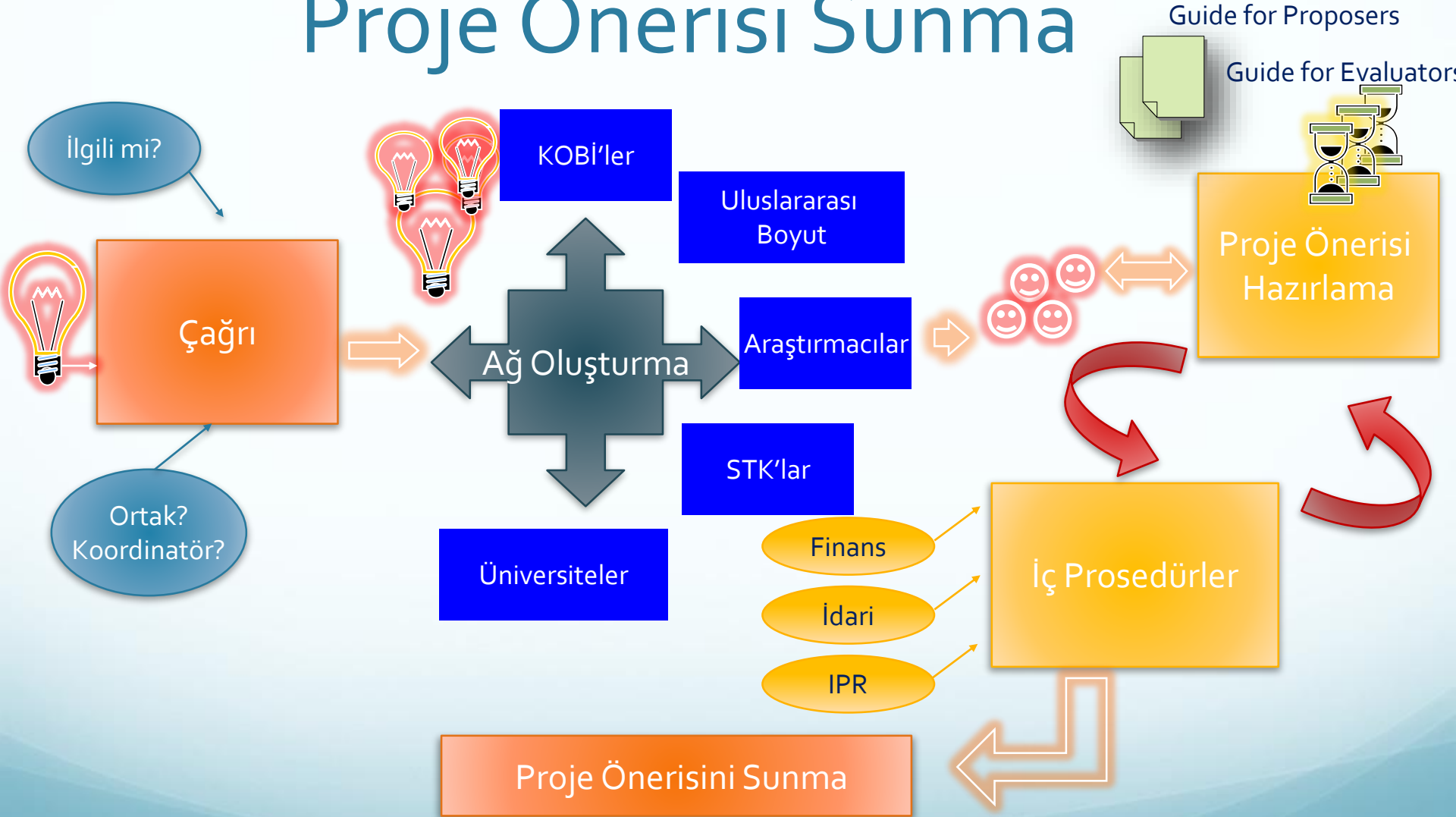
Çağrı Kapanış (Projenin sunulması)

EU Login sistemi üzerinden projenin proje koordinatörü veya bireysel araştırmacı tarafından sunulması

Değerlendirme

Bağımsız hakemler tarafından projeler değerlendirilir.

Proje Önerisi Sunma

Tüm bu süreçlerde ilgili Proje Geliştirme, Koordinasyon, Araştırma ve Uygulama Merkezi ile yakın işbirliği halinde olmanız önerilir!

Değerlendirme Süreci

Projelerde Ne Şekilde Yer Alabilirim?

Proje Koordinatörü

- Proje fikri
- Projenin planlanması
- ÇP proje deneyimi
- İlgili araştırma alanında bilimsel yetkinlik
- Proje ekibini oluşturma

Proje Ortağı

- Proje fikri
- İlgili araştırma alanında bilimsel katkı sağlama
- Projenin iş paketlerinde görev alma

Değerlendirme Kriterleri

1. MÜKEMMELİYET “Excellence”

- Projenin bilimsel kalitesi
- Yenilikçi yönleri
- Araştırmanın kredibilitesi

2. UYGULAMA “Quality and efficiency of the implementation and the management”

- Yönetim yapısı
- Bireysel katılımcıların kalitesi ve deneyimleri
- Konsorsiyum / Kurulan Ortaklığın kalitesi (tamamlayıcılığı, dengesi üni – sanayi)
- Kaynakların uygun dağılımı ve kullanımı (bütçe, insan kaynağı, ekipman)

3. ETKİ “Potential impact through the development, dissemination and use of project results”

- Projenin katma değeri
- Çalışma Programındaki hedef etkilere katkısı
- Fikri Mülkiyet Hakları
- Proje sonuçlarının yayılımı/dağılımı

Değerlendirmede En Sık Karşılaşılan Hatalar

- Projenin çağrılarının amaç ve isteklerine cevap verebilecek şekilde hazırlanmamış olması,
- Ekibin/konsorsiyumun alandaki yetkinliğinin eksik olması,
- Proje tedarik zincirinin tam oluşturulmaması, projenin son kontrollerinin profesyonelce yapılmaması
- Projenin etik konuları kapsamasına rağmen yeterince açıklama yapılmaması
- Projenin getireceği yararların yeterince açıklanamaması
- Bazı bölümlerin tekrar bilgileri olması sebebiyle bir yerden kopyalanıp aynen yapıştırılması gibi teknik hatalar

Proje Değerlendirme – Hakemlik

- Avrupa Komisyonu yapılan başvuruları bağımsız uzmanlar – hakemler tarafından yapılmaktadır.
- Bireysel yeni başvurular, <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/page/experts> adresinden ECAS hesabı açılarak yapılabilir.
- Hakemler değerlendirmede geçen her gün için Avrupa Komisyonundan 450 € cret almaktadırlar.
- Hakemlik kaydınızı TÜBİTAK Ulusal Koordinasyon Ofisi'ndeki irtibat noktasına bildirmeniz önemlidir.
- Hakemlik kaydının ağrı dönemlerinde yeni konu başlıklarına göre güncellenmesinde fayda vardır!

Bireysel Projelerde Çağrı ve Proje Hazırlık Döngüsü

Avrupa Araştırma Konseyi – ERC

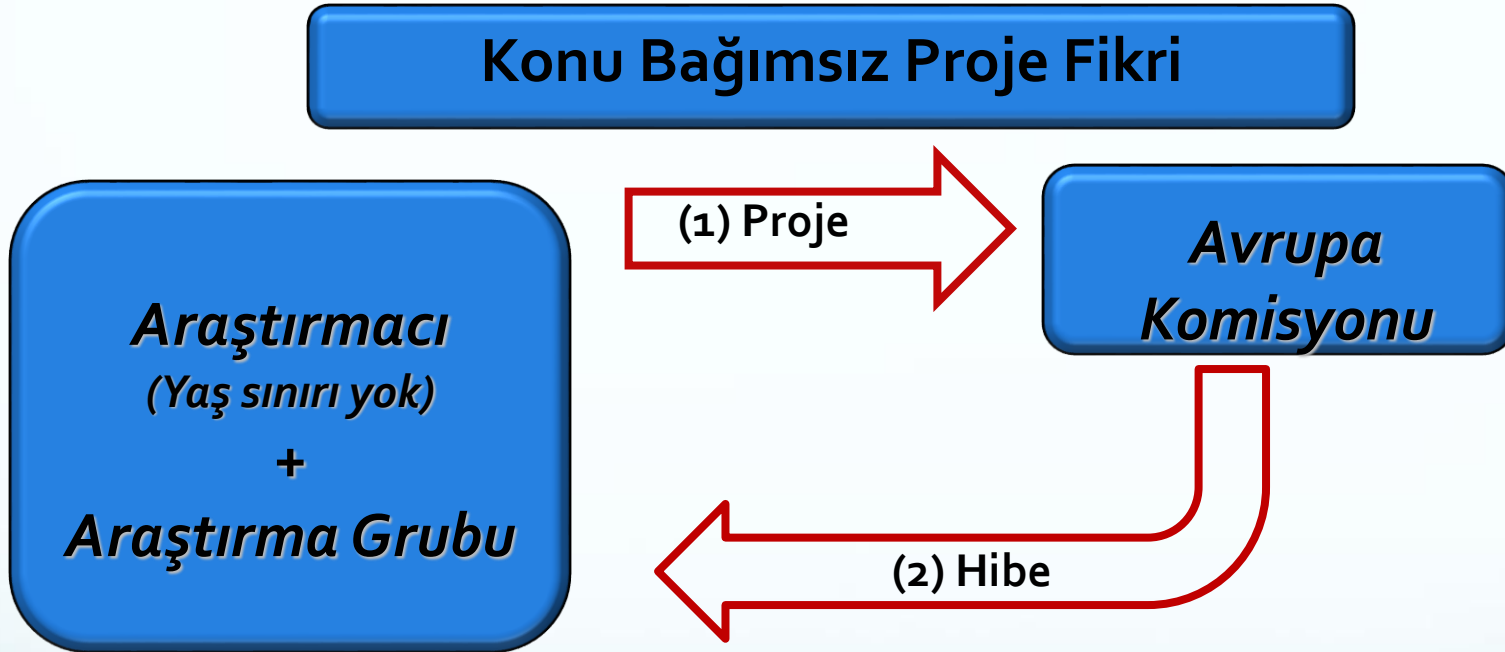
Marie Skłodowska Curie Faaliyetleri

Çağrı Süreci

MSCA ve ERC:

- Komisyon tarafından çalışma programlarında yer alan her alt program için ayrı ayrı çağrılar ve başvuru rehberleri yayınlanır.
- Başvurular her araştırma alanına açık olduğu için rehberlerde **konu başlıkları bulunmaz.**
- Rehberler; başvuru kriterleri, proje yazım formatı, proje bütçesi hakkında bilgi sunar.
- Değerlendirme ve desteklenen projelerin yönetimi MSCA bursları için «**Research Executive Agency**»; ERC bursları içinse «**European Research Council**» tarafından yapılır.

Başvuru Süreci

- Araştırmacı projeyi araştırma grubu ile birlikte yazar, araştırmacının adı ve özgeçmişi projede açıkça belirtilir.
- Değerlendirmeyi kolaylaştırmak adına MSCA alanındaki 8 panel ve ERC alanındaki 22 panele projeler sunulur.
- Komisyon proje bütçesini (hibeyi) ev sahibi kuruluş aracılığıyla araştırmacıya aktarır.

Değerlendirme Süreci - MSCA

Son başvuru tarihinden sonra

Komisyon
hakem
havuzundan
hakemleri
seçer

Sessiz okuma

Panellere
göre
hakemlere
paylaştırılan
projeler önce
hakemlerce
sessiz okuma
adı altında
değerlendirilir

Brüksel'e davet

Komisyon'un
belirlediği 1
haftalık süreçte
hakemler
Brüksel'de
toplanarak
3'erli gruplar
halinde proje
puanı üzerinde
uzlaşırlar

Puanların açıklanması

A-B-C-D
listelerinin
açıklanması
ve müzakere
sürecinin
başlaması

*Alanında uzmanlaşmış tüm araştırmacılar hakem olmak üzere Avrupa Komisyonu'na başvuruda bulunabilirler.

Proje Değerlendirme Kriterleri - MSCA

MSCA - INDIVIDUAL FELLOWSHIPS

Excellence / Mükemmeliyet	Impact / Etki	Implementation / Yürütme
Projenin bilimsel kalitesi Yenilikçi yönleri Araştırmamanın kredibilitesi (varsa inter-multi disiplinler olma özelliği)	Araştırma ve yenilikçilikle ilgili insan kaynağının, yeteneğinin ve çalışma koşullarının gelişimi Araştırmacıların potansiyelinin ortaya çıkarılması ve yeni kariyer perspektiflerinin keşfedilmesi	İş planının etkinliği ve tutarlılığı Görevlerin ve kaynakların dağılımındaki uyum
Araştırma hedeflerinin bilgi transferi ve araştırmacının kariyer gelişimi için eğitimi açısından kalitesi, açıklığı	İletişim ve çıktı dağılımı için alınacak önlemlerin etkinliği	Kalite yönetimi ve risk yönetimi dahil projenin yönetim yapısının ve sürecinin uygunluğu
Ev sahibi kuruluşun kalitesi		Kurumsal çevrenin uygunluğu (altyapı ve yönetsel kapasite)

Araştırmacının özgeçmişi de mutlaka değerlendirilen kriterler arasında yer alır.

Proje Değerlendirme Kriterleri- ERC

İki değerlendirme kriteri bulunmaktadır. Mükemmeliyet iki kriterde de incelenir.

1. Araştırma Projesi Kriteri:

- Araştırma projesinin sarsıcı niteliği ve beklenen etkisi
- Bilimsel methodoloji

2. Baş Araştırmacı Kriteri:

- Çığır açıcı nitelikte araştırma yapmış olmak
- Yaratıcı düşünme kapasitesi
- ERC projesinin baş araştırmacının **bağımsızlığına** katkısı
- Baş araştırmacının ERC projesine ayıracağı zaman (toplam çalışma zamanının en az %50'si)

Değerlendirme Süreci - ERC

- Proje önerileri **22 panel** tarafından değerlendirilir.
- Gerekli durumlarda **dış hakemlerin** değerlendirmesi istenir.
- **Çok disiplinli veya disiplinler arası** projelerde birden fazla panel seçilmesi mümkündür.
- ERC değerlendirmeleri **iki aşamada** yapmaktadır. İlk aşamada proje özeti ve araştırmacının özgeçmişi, ikinci aşamada projenin tamamı değerlendirilir.
- İkinci aşamaya geçmeye hak kazanan genç araştırmacılar (Starting Grant ve Consolidator Grant için) Brüksel'deki panel üyeleriyle birlikte düzenlenen «**mülakat**»lara katılırlarak projelerini sözel olarak sunma fırsatı verilmektedir.

H2020'de Proje Tipleri ve Fonlama Modelleri

H2020'de Proje Tipleri ve Fonlama Modelleri

Tüm doğrudan masrafların %100'ü

- Ar-Ge Hibeleri (Grants for R&D)
- Destek ve Koordinasyon Eylemleri(CSA)

Tüm doğrudan masrafların %70'i

(Kar amacı gütmeyen kuruluşlar için %100'e kadar)

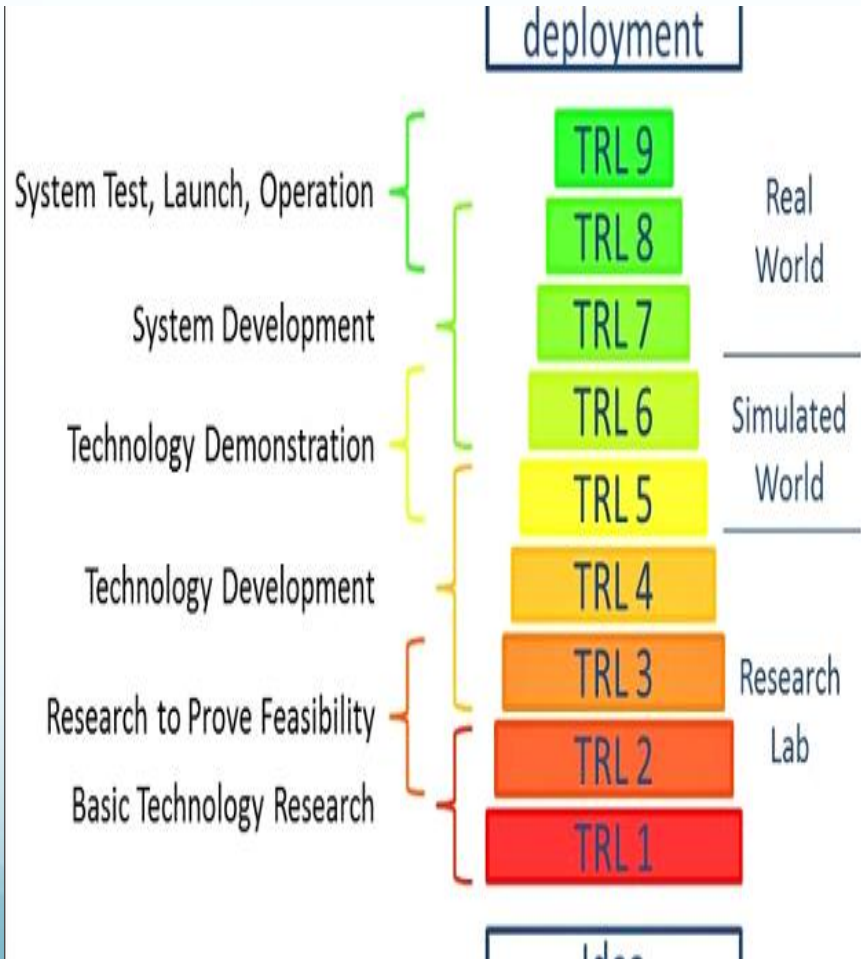
- Yenilik Hibeleri (Grants for Innovation)
- Ortak Fonlama (Co-Funding) Programı Eylemleri
- Ticarileşme Öncesi Tedarik (PCP)
 - Yenilikçi Çözümler için Kamu Tedariki (PPI)
 - Era-Net Plus projeleri

3 aşamalı destek

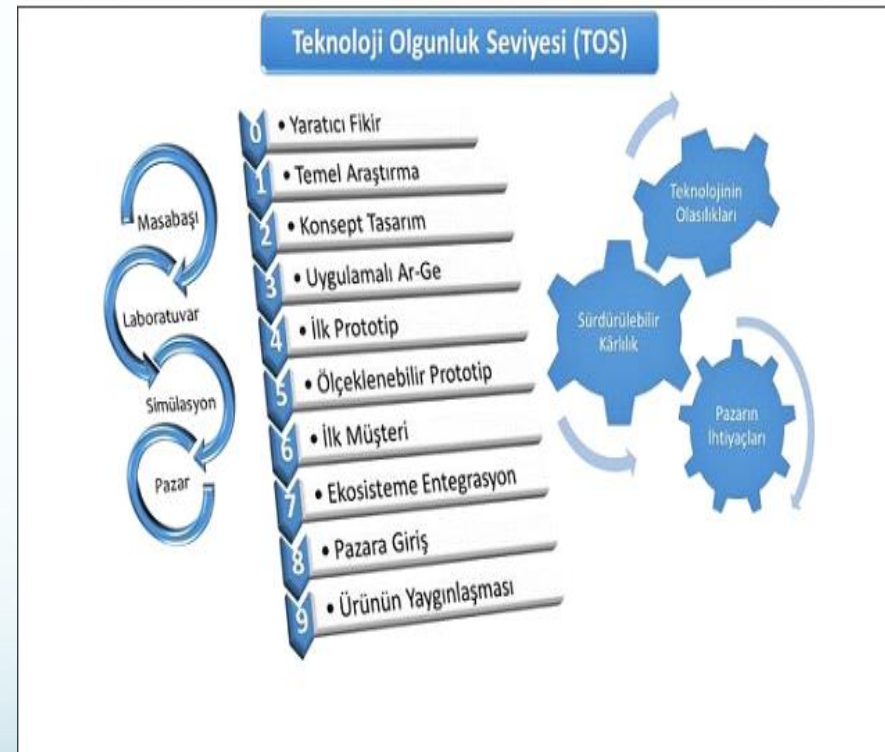
- KOBİ Fonlama Aracı (SME Instrument)

•Ödüller

TRL-Technology Readiness Level (Teknoloji Olgunluk Seviyeleri)

Uygulamadaki Karşılığı

H2020 Kapsamında Çağrı Takibi ve Proje Fikrinin Oluşturulması

- H2020 Websitesi

<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>

- Çalışma alanınızı bulun

<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/find-your-area>

- Participant Portal

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>

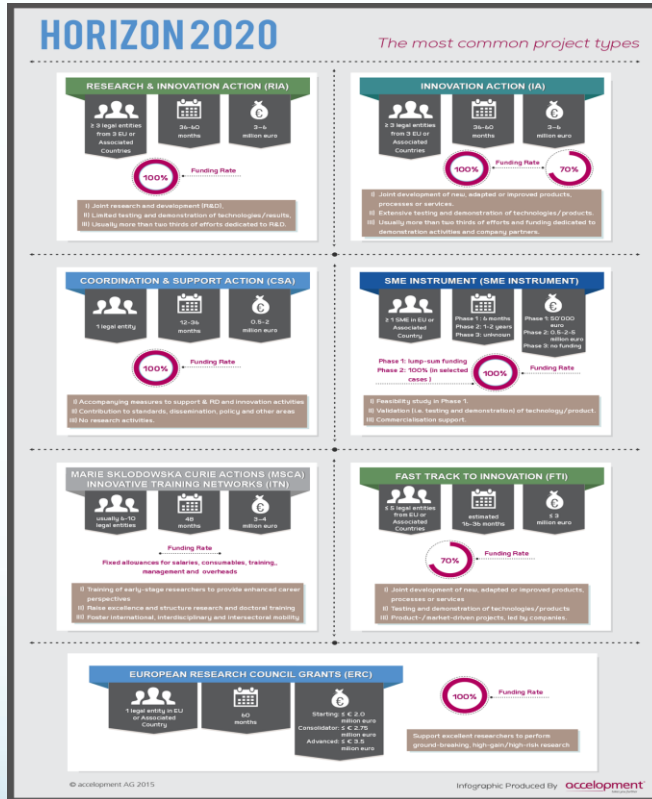
Çağrı Takibi

- Çağrılara kolay erişim için CORDIS:

<http://cordis.europa.eu/>

- Ortak arama
- Çağrıların takibi
- Proje konusu başlığı arama
- Hibe almış projelere detaylı erişim

Proje Türleri

Proje Türü	Örtak sayısı	Destek oranı	TRL	Kapsam
RIA Research and Innovation Actions (Araştırma ve Yenilik Faaliyetleri)	En az 3	%125	Genelde 2-5	- Temel ve uygulamalı araştırma - Tekn. geliştirme ve entegrasyon - Küçük ölçekli prototip - Test ve doğrulama - Sınırlı demonstrasyon
IA Innovation Actions (Yenilik Faaliyetleri)	En az 3	%87,5 (%125)	Genelde 5-8	- Prototip üretimi - Demonstrasyon - Büyük ölçekte ürün doğrulama - Pilot uygulama - Sınırlı Ar-Ge faaliyeti
CSA Coordination and Support Actions (Koordinasyon ve Destek Eylemi)	En az 1	%125	-	Belirli bir konuda: - Farkındalık, iletişim, ağ kurma - İyi uygulama paylaşımları - Politika oluşturma
SMEInst SME Instrument (KOBİ Aracı)	En az 1	1.Faz: 50.000€ 2.Faz: IA (%87,5) (Sağlık: %125) 3.Faz: -	1.F: >6 2.F: 6-8 3.F: 9	1.F: Kavram ve fizibilite analizi 2.F: Inovasyon ve Ar-Ge 3.F: Finansmana erişim, eğitim, ağ oluşturma, FMH yönetimi vb.

İlgili olabilecek çağrı başlığı ararken

- ❑ Doğru **anahtar kelimelerin** seçimi önemli!
 - Çok genel: gereksiz harcanan zaman
 - Çok spesifik: kaçırılan fırsatlar
 - ❑ Faaliyet, ilgi, tecrübe alanları...
 - İlgili sektör(ler) / ilgili teknoloji alanları
 - İlgilenilen konular:
 - ❖ Ürün özellikleri
 - ❖ Üretim yöntemleri, üretimde yaşanan problemler vb.
- ❑ Textile > textile, nano > dyeing/dye
 - ❑ E-learning > learning > education > training
 - ❑ Automotive > trucks > car, engine / green vehicles
 - ❑ Sensor > sensor, surveillance > security
 - ❑ Furniture > coating > surface > wood
 - ❑ Manufacturing > reconfiguration > self-adaptive
 - ❑ Energy efficient buildings, material

Çağrı başlığı aramada farklı yöntemler

Cordis > Participant Portal > How to Participate > Reference Documents > Work Programmes

Alanların çalışma programlarının incelenmesi; doküman içinde anahtar kelime arama

Cordis > Participant Portal > Funding Opportunities > H2020 calls

İlgili olabilecek alanların çağrılarının altındaki başlıkların tek tek incelenmesi.

Cordis > Participant Portal > Funding Opportunities > Search Topics > Keyword Search

Önceden tanımlanmış anahtar kelime ve kalıplarla arama yapma; forthcoming/open/closed seçeneği var

Cordis > Participant Portal > Funding Opportunities > Search Topics > Free Text Search

Serbest arama yapabilme; "Filter by: H2020 topics" seçilmeli; forthcoming/open/closed seçeneği yok

Çağrı başlığı hakkında son karar

- ❑ “Specific challenge”, “scope” ve “expected impact” analiz edildi
- ❑ Anlaşılmayan/tereddütlü noktalar soruldu:
TÜBİTAK-ÜİN ya da Cordis > Participant Portal > Support
> H2020 Helpdesk > Research Enquiry Service
- ❑ Karar sebepleri:
 - Faaliyet alanına uygunluk
 - Orta/uzun vadeli stratejilere uygunluk
 - **Konulardan en az birinde yeterli tecrübe**
 - Altyapı, kapasite, öz kaynaklar
 - Tanıdık potansiyel ortakların varlığı
 - Proje türü, destek oranı
 - TRL seviyesi
 - İlgili başlıkta kaç proje desteklenir?
 - Çağrı açık mı? / Gelecek çağrılarda mı?

Çağrılarının incelenmesi ve
çağrı başlığının seçilmesi

Benzer projeleri neden incelemeliyiz

❑ İlgili alanda/sektörde yürütülen projeler

- İlham verici
 - ❖ Proje fikri oluşturma
 - ❖ Proje hazırlama süreci
- Teknolojinin mevcut durumu
- AB'nin öncelikleri

❑ İncelenen projelerin:

- Adı, amacı, kapsamı, iş planı, bütçesi, süresi vb.
- Konsorsiyum üyeleri
 - ❖ Konsorsiyum yapısı
 - Sayısı
 - Kuruluş türleri
 - ❖ Konsorsiyum üyelerinin iletişim bilgileri
 - Potansiyel ortak
 - Genel/spesifik işbirliği teklifleri, tanışma
 - ❖ Rakiplerin takibi

Benzer projeler

□ İzlenecek yol:

- Benzer projelerin araştırılması ve incelenmesi
- Benzer projelerin web sayfalarının bulunması

□ Toplam 30 dk - (13:30-14:00)

- “Benzer Projeler” özetlerinin tamamlanması

Konsorsiyumun oluşturulması

Konsorsiyum:

en az 3

farklı H2020 üyesi ülkeden
birbirinden bağımsız

en az 3

kurum/kuruluş

AB üyesi 28 ülke
Aday ülkeler
Asosye ülkeler
+
Üçüncü ülkeler

Sanayi kuruluşları
KOBİ'ler
Üniversiteler
Araştırma merkezleri
Kamu kurumları
Sivil toplum örgütleri

Türkiye (aday ülke): 6.ÇP, 7.ÇP, H2020

Ortak olma/bulma yöntemleri

- ☐ Kendi bağlantılarınızdan başlayın.
- ☐ Çevrenizdekilere danışın, araştırın.
- ☐ **TÜBİTAK** ve **AİA**'lardan destek isteyin.
- ☐ CORDIS'te "desteklenmiş projeler"i arayın: **ortakları inceleyin**
 - Projects and Results
- ☐ CORDIS'e ortak arama duyurunuzu girin.
 - "Research Partners
- ☐ Diğer ortak arama sayfalarını kullanın: partner search service, LinkedIn!
- ☐ **Etkinlikleri** değerlendirin: Bilgi günü, proje pazarı...
- ☐ Ortaklık daveti almak için: yaratıcı olun, onlar da sizi bulabilsin...

Kısa tanıtımınız hazır olsun

☐ Faaliyet alanı

☐ Kapasite, altyapı

☐ Yürütülen/tamamlanmış projeler

☐ İletişime geçerken:

■ İlgilendiğiniz çağrı başlığı/başlıkları (Call ID-Topic)

■ İşbirliği yapabileceğiniz konular, alabileceğiniz roller

■ Konuya özgü tecrübeler

Proje Yönetimi Neleri Kapsar?

- ✓ Koordinatör (teknik/idari)
- ✓ İş Paketi liderleri
- ✓ Task liderleri
- ✓ Tüm Ortaklar

- ❑ Teknik koordinasyon (technical/scientific coordination)
- ❑ İdari koordinasyon (administrative coordination)
 - Faaliyetlerin (iş ve zaman planı) ve finansal durumun takibi
 - Teknik/finansal raporlama (resmi raporlar, konsorsiyum içi raporlar)
 - Fonun dağıtımı
 - Fikri Mülkiyet Hakları
 - Konsorsiyum içi ve Komisyonla iletişim
 - Risk yönetimi
 - Kalite yönetimi

Fikri Mülkiyet Hakları

- ❑ Çok önem verilmeli
- ❑ Projelerin çıktıları
- ❑ Proje ortaklarının çıktılardan yararlanma esasları baştan bilinmeli
- ❑ Bilginin kullanımı ve korunması konusunda strateji
- ❑ Konsorsiyum anlaşması önemli
 - Çağrı zorunlu tutabilir
 - Müzakerede talep edilebilir
 - Kendi isteğinizle
- ❑ Erişim hakkı:
 - sahip olunan bilgi ve edinilen bilgi

ORAN Orta Anadolu
Kalkınma Ajansı
Middle Anatolia Development Agency

H2020'de yer almak neler
kazandırır?

H2020 Projelerinde yer almanın kazançları

BİLGİ

- Alanınızdaki en son teknolojiye erişim
- Çok disiplinli, uzmanlıkları tamamlayıcı projeler tasarlayabilirsiniz
- Ulusalın yanı sıra uluslararası alanda çalışarak bilgi kazanma fırsatı yakalayabilirsiniz
- Avrupa çapındaki en iyi araştırmacılarla bir araya gelerek, bilgi/deneyimlerinizi paylaşabilirsiniz
- AB çapında rakiplerinizi tanıma ve kıyaslama (bench-mark) olanağı

H2020 Projelerinde yer almanın kazançları

Yeni işbirlikleri

- İyi bir ekip/konsorsiyum ile, tek başınıza yapacağınızdan daha fazlasını elde edebilirsiniz
→ sinerji
- ÇP projelerinde yer almak, **diğer Ar-Ge programlarında** da işbirliklerinizi artırır (ikili işbirlikleri, COST, EUREKA)
- **Uluslararası networklerde** yer alma fırsatı yakalarsınız
- **Devam projelerinde** de yer alma fırsatı yakalarsınız

H2020 Projelerinde yer almanın kazançları

İtibar

- Dünya çapında isim yapmış programlardan fon alarak **özgeçmişinizi** güçlendirir ve görünürlüğünüzü artırır
- **Brüksel**'in sizin isminize aşina olmasını sağlarsınız

H2020 Projelerinde yer almanın kazançları

Fon kaynağı/ Kaynak

- Araştırma faaliyetlerinizin bir bölümü için Avrupa Komisyonu'ndan fon kaynağı alabilirsiniz
- Dolaylı Maliyetleriniz de fonlanır (Overhead) (100 liralık Ar-Ge harcaması için 120/125 liraya kadar destek alabilirsiniz.)
- Yenilik yapmanıza yardımcı olabilecek teknolojiye erişiminizi kolaylaştır
- Ortalama 4 ulusal projeden alınacak kaynağın tek bir AB projesiyle ve alanında uzman kurumlarla işbirliği içerisinde kullanılma imkanı

H2020 Projelerinde Başarı için...

- Ulusal proje deneyimini uluslar arası alana taşımak
- Çok ortaklı proje ve işbirliği tecrübesini artırmak
- Rekabetin yoğun yaşandığı bir ortamda doğru ortaklıklara erişmek
- Başarısını ispatlamış işbirliği ağlarına katılım için çaba harcamak
- Sanayi ile işbirliğini artırmak
- AB araştırma ajandasını çağrı açılmadan önce yönlendirmek/beslemek önemlidir.

Geri Besleme

Lütfen kendimizi geliştirmemiz ve size daha iyi hizmet verebilmemiz için eğitim konusundaki görüşlerinizi bizimle paylaşın:

- 3-4 dakikanızı alacak
- En iyi değerlendirme eğitimden hemen sonra yapılacaktır